

Nevládní organizace v Česku

FAKTA A PŘÍNOS

Kdo jsou nevládní organizace

Nevládky jsou **nezávislé organizace**, které pomáhají lidem, chrání přírodu nebo zasahují při humanitárních katastrofách.

Sdružují občany se stejnými zájmy a potřebami, od sportovních klubů a skautských oddílů přes místní spolky po protikorupční organizace. Jsou výrazem **základních práv a svobod**.

OBČANSKÁ ANGAŽOVANOST V ČESKU

115 000

aktivních spolků

nadací a nadačních fondů, církevních organizací, zapsaných ústavů¹

7000+

sportovních klubů

s více než milionem členů²

100+

organizací

sdružených v celostátní platformě dětí a mládeže (200 000 individuálních členů)³

1,66 mil.

dobrovolníků

(19 % populace 15+)⁴

95 000

plných pracovních úvazků

34 mld. Kč

ročně

76 %
veřejnosti dobrovolníky obdivuje⁵

Přínos pro stát

Nevládní sektor přináší státu reálnou hodnotu. Ročně poskytuje občanům služby v hodnotě **125 mld. Kč**, z toho **67 % bezplatně** a **23 % za netržní ceny**.⁶ Tím snižuje fiskální i kapacitní zátěž veřejné správy.

81 000

pracovních míst⁷

srovnatelné s počtem ne-pedagogických pracovníků⁸ ve školství nebo počtem všeobecných sester⁹

0,8–0,9 %

podíl na HDP¹⁰

hospodaření sektoru důvěřuje většina společností¹¹

¹ <https://osf.cz/2025/09/25/stem/>

² https://www.denik.cz/ostatni_sport/miroslav-jansta-ceska-unie-sportu-rezignace-volby-cus-vazba-kaucha-uplatky-motol.html

³ <https://crdm.cz/crdm/co-je-crdm/>

⁴ https://indexsolidarity.cz/index_solidarity_podrobna_zprava.pdf

⁵ https://osf.cz/wp-content/uploads/2025/09/Duvera_v_neziskove_organizace_a_vnimani_jejich_prinosu_pro_spolecnost.pdf

⁶ https://www.mfcr.cz/assets/attachments/2025-03-27_Statni-rozpocet-2025-v-kostce.pdf

⁷ https://csu.gov.cz/nonprofit-institutions-satellite-account?utm_source=chatgpt.com&pocet=10&start=0&podskupiny=057&razeni=-datumVydani

⁸ <https://csu.gov.cz/pracovnici-a-mzdy-ve-vzdelavani?pocet=10&start=0&podskupiny=233&razeni=-datumVydani>

⁹ <https://csu.gov.cz/pracovnici-a-mzdy-ve-zdravotnictvi?pocet=10&start=0&podskupiny=263&razeni=-datumVydani>

¹⁰ <https://cesky.radio.cz/csu-neziskove-organizace-v-cesku-predloni-poskytly-sluzby-za-vice-nez-125-8865906>

¹¹ https://indexsolidarity.cz/index_solidarity_podrobna_zprava.pdf

Transparentnost a rovné zacházení

Neexistuje důvod nevládní organizace diskriminovat nebo nálepkovat. Patří mezi nejvíce kontrolované a regulované subjekty v zemi.

Debata o **transparentnosti** by se měla vztahovat na všechny příjemce veřejných prostředků, včetně firem a samospráv. Stát už dnes disponuje potřebnými daty. Zapojení občanských organizací do poskytování služeb i tvorby veřejných politik je standardem v zemích EU i OECD.

ZVEŘEJŇOVÁNÍ, VYKAZOVÁNÍ, KONTROLY

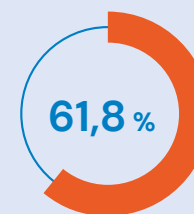
- základní údaje, účetní závěrky, výroční zprávy
- zápisy statutárních orgánů (veřejný rejstřík a Sbírka listin justice.cz)
- účetní a daňové povinnosti, evidence skutečných vlastníků
- struktura a zdroje financování, povinné audity
- data a smlouvy o dotacích
(Registr smluv, Monitor státní pokladny, Centrální registr dotací, Seznam příjemců dotací z EU fondů, Hlídač dotací aj.)
- přísná pravidla pro veřejné sbírky a dobrovolnictví
- kontroly poskytovatelů dotací a NKÚ

KVALITNĚJŠÍ ROZHODOVÁNÍ

Nevládní organizace přinášejí státu informace a zkušenosti z terénu, které se do běžných statistik často nedostanou. Pomáhají včas zachytit vznikající problémy a ověřovat navrhovaná řešení v praxi.

- upozorňují na dopady politik dříve, než se projeví v krizi
- testují opatření v reálném prostředí
- propojují stát s cílovými skupinami
- snižují riziko nefunkčních nebo konfliktních rozhodnutí

NENAHRADITELNÉ NEVLÁDNÍ ORGANIZACE

všech registrovaných
sociálních služeb v Česku¹²

80,9 %

azylové
domy

94,7 %

krizová
pomoc

93,3 %

podpora
rodin s dětmi

- při loňských povodních rozdělily **673 mil. Kč**, poskytl **207 000 l pitné vody** a koordinovaly **5 300 dobrovolníků**¹³
- **700 000+ dětí ročně prochází programy prevence šikany, kyberšikany, závislosti a podpory duševního zdraví**¹⁴
- **stovky tisíc dětí a mladých lidí** na táborech, ve skautských oddílech, sportovních a kulturních klubech¹⁵
- zajišťují **17,9 % celkové produkce v oblasti kultury a rekreace**¹⁶
- sledují, jak veřejné orgány nakládají s mocí a penězi, upozorňují na korupci a zapojují občany

KONTAKT:

Jana Milěřová
jmilerova@glopolis.org

¹² Vymezení občanského sektoru a nestátních neziskových organizací v rámci národního hospodářství (socioekonomický význam), zpracováno na základě dat z Registru poskytovatelů sociálních služeb, 2019

¹³ <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/2719098>

¹⁴ https://www.preventivni-aktivita.cz/files/ZZ_SEPA_2023-24.pdf?v=2

¹⁵ <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/skauti-letos-poradaji-na-1270-taboru-nejvic-za-poslednich-15-let/2693535>